

sudd 'assut' i la forma amb *-a* ha donat també *zuda* i *zúa* en Cavanilles, i els altres testimonis consignats en *DECat* 1, 461a10 i *DCEC* 1, 352b25.

Del singular *alqueria* n'hi ha profusió, que fóra en va d'exemplificar gaire. Fem excepció a dos per la singularitat del lloc: *L'Alqueria* a Lutzent, xxxi, 192.3; i a Benicolet, xxxii, 167.22. Més valuós, però, serà assenyalar una fita a l'extrem Nord de l'àrea toponímica d'aquest arabisme: *l'Auqueria* (pron. *l ukəriá*), gros mas amb grans corralades a l'Anoia, que es troba pujant des de Tous cap a Bellprat i Sta. Coloma de Queralt, no lluny del llogaret de Fiol (cito de memòria, d'una caminada de 1927).

D'un diminutiu àrab d'aquest mot prové *Alcoraia*, àr. *al-quráia* 'Palquerieta', possessió de Montuiri (xl, 121.16, m. Masc. 35A5), i ja en el m. Despuig. De primer «Rahal *Alcoraya*» dins el mateix Montuiri (32), i Quadrado 481. El retrobo en una llista de 1511, p. p. *BSAL*, si bé situat cap a Lluçmajor. Descarto com cosa sense solta topo-semàntica l'etimologia d'*AlcM al-quráia*, dim. de *qar'a* 'carabassa'; més hi afinava Quadrado (481) en traduir «las alquerías», però era un diminutiu (conforme a les normes lexicomòrfiques de l'àrab) no pas un plural. I n'hi ha encara un duplicat *L'Alcoraia* en el terme d'Alacant (xxxvi, 118.2).

L'Alcorassa, barri antic de Lleida, V. *Coratxa*, *Coratxà* *Alcorcoix* (Cullera o Sueca), V. *Corcoix* *Alcorisa*, i *Alcoritx*, V. *Alcarràs*

Alcorte, lloc de la pda. de *Valdúrrios* que pertany al te. de Fraga però fou agregat al de Casp l'any 1950: *camí d'Alcorte* (*Argensola* v, 329). MtzFerrando extracta d'un doc. de 1260 la notícia d'una «alqueria de Vilella i rahal de *Alcorton* en terme de Cullera» (*Doc. Val. ACA* 1, 295); inconnexes geogràficament aquestes notícies, i necessitades de confirmació, només la inicial i la terminació m'animen a suggerir, amb gran reserva, la possibilitat de relacionar-ho amb l'arrel àraba ben coneguda *qrí* 'tallar a bocins, esmicolar', d'on en particular ve *qurí* que *RMa* ja registra amb el sentit 'arracades' («inauris» 424), del plural del qual, o sigui *qarrát* o *'aqrát*, prové el port. *alcarradas* i amb metàtesi el cat. *arracades* (*DECat* 1, 404). De *qurí*, en una forma de plural regular **qurún*, podria sortir *l'Alcorton* de Cullera (els plurals coneguts són altres, però l'àrab vulgar afavoria els plurals regulars en *-un*); serien noms de trossos o marrades de camins?

ALCOSSÉBRE

Antic poblet, després despoblat, a la costa del Baix Maestrat, terme d'Alcalà de Xivert.

PRON. POP. *Alkosébre* (xxviii, 181.6).¹

DOC. ANT. *Alcocéber*, poblat a fur de València, a. 1330 (*EEMCA* III, 272). Cavanilles dóna *Alcozéver* com a poble destruït (I, 148).

Crec que tenen la mateixa etimologia àraba dos noms parònims.

Alcossaiba alq. antiga de Borriana, V. Forner, *BSCC* xiv, 263. Consta també a la Crònica del Cerimoniós: «partim d'Almaçora e anam a Borriana --- e anam-nosen al loch de *Alçoçayba*, d'on partim --- e anam als camps de Nules, prés la font de la Losa ---» (ed. Pagès 363.23; Bof. 345). Sembla, doncs, que era en direcció a Nules. I que no es pot identificar amb *Alcossebre*, car aquest poblet és uns 50 k. lluny al NNE. de Borriana.

Una forma intermèdia té el Barranco de *Alcoceva*, que Mz. Pi. situa cap a Gormaz, prov. de Sòria, i figura escrit *Alcoceva* en el v. 2875 del Poema del Cid (ed. gran, p. 60, i mapa, p. 72).

De la comparació de les tres formes resulta ja clara l'etimologia àrab. *al-qusáiba* diminutiu normal de *qásaba* «castrum» *RMa* (161b), «bourgade, ville, capitale, la partie principale d'un pays», de l'arrel panaràbiga *qsb* 'tallar, partir, escapçar', d'on es dedueix 'tros principal' i s'arribava a accions com 'part central', 'castell d'un terme'; que és el sentit del castellà *alcazaba*, i també cat. ant. *alccasaba* 'fortalesa' (*DECat* 1 161, *DCEC* 1 10b); el dim. *qusáiba*, doncs, lògicament, 'vileta' o 'castellet'.

Malament Asín, *Contr.*: *kuzáibar* «pequeño cilantro», forma que suposa dim. de *kuzbur* 'coriandre': mot isolat en àrab (sense arrel, quadrilíter, segurament manlleu d'alguna llengua oriental); que és l'etimologia que d'ell pren, sense crítica, *AlcM*. ¿«Pequeño» per què?, i com per a una planteta així s'hauria creat aquest diminutiu i s'hauria aplicat a localitats poblades? Ningú no prova de justificar-ho. També inacceptable relacionar, com *AlcM*, *Alcoçaiba* amb un mot port. *alcoceija* 'barri de les meretrius', arabisme poc conegut rellevat com a curiós, i amb una *-f* que no es podia tornar *b*.

Al costat de la pron. de la *-a* àraba, la clàssica, existia la pron. *-ã*, que ens consta com la corrent entre els moriscos val. per la *Doctrina Cristiana* del bisbe Ayala i és la pron. que anem veient en molts *NLL* (veg. s. v. *Alcoi*, *Alcoletge* etc., *alcove*, *DECat* 1, 65b 12): d'aquí variant *qosaibe*, i amb repercussió de líquides *alcosseb(r)*: veg. també *alquecebra*, en *DECat* 1, 161b7; 1, 165a21ss.). I ja se sap que en la pron. àraba i morisca alternaven pertot el sillabisme *br/ber* i anàlegs, d'on l'antiga variant *Alcocéber*.

¹ Oït així a diverses persones d'Alcalà i a pràctics de la costa d'allí o de la costa cap a Peníscola i Torrellanca. A ningú ho vaig sentir amb *s* sonora. La pron. amb *-z* que li atribueix *AlcM* no l'he sentida, i crec que és inexistente, suposada pel mal procediment —cercle viciós— de deduir-la de l'etimologia que admet, i aquesta, falsa.

Alcosser, V. *Alcàsser*

ALCOTX

Men., que explico en el vol. 1, 32-33, com a derivat mossàrab d'un *elc-* o *-elc-* provinent en definitiva de l'àr. *ʕilq*. No s'hi veu gaire objecció a suposar-ne de-